

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld. za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien I. Wallfischgasse Nr 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil. 5.

Št. 11.

V Ljubljani, 15. junija 1888.

Leto V.

Obseg: Matija Rohrman. — Nosni obročki za bibe. — Zavarovanje proti toči. — O semenskem žitu in njega izbiranju ter o semenski menjavi. — Pouk, kako ravnati s trtami, da se obvarujejo strupene rose (perenospora viticola). — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

† Matija Rohrman,

posestnik v Dobrovški vasi pri Škocijanu in ud c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Mož, ki je kot preprosti kmetovalec ves čas življenja svojega deloval za povzdigo sadjarstva po Dolenjskem, bil je rajnik Rohrman, čigar podoba prinašamo danes na čelu lista našega. Bil je izmed prvih mož, ki so izprevideli, da kaže Dolenjecem pridelovati sadje, če si hočejo vzboljšati gospodarski položaj svoj. In v tem pomenu delaven vztrajal je blagi pokojnik do zadnjega vzdihljaja vsem v najlepši vzgled. Ne le, da je sam gojil in množil sadno drevje po kraji svojem, izpodbujal je odrasle rojake tudi z besedo in dejanjem do naprednega sadjarstva. In s kakim veseljem je vnmel in poučeval mladeniče! Mnogo hvaležnih src se spomina sedaj umrlega dobrotnika in blagovoljnega učenika svojega. Da je rajnik namen svoj bolje dosegal, vzdrževal si je malo drevesnico. V tej je sejal sadne peške, cepil divjake in vzgojeval vsakovrstna sadna drevesca. Ob nedeljah

popoldne pa je hodil okoli s polno cajnico cepilnega orodja na roki ter cepil v družbi mladih in starih sadno drevje. V tem oziru je svojim sosedom bil pravi učitelj praktičnega sadjarstva. Kar koli je znal koristnega, to je kazal tudi drugim in jih hotel naučiti. Sam pa je tudi izkušal vedno napredovati in priučiti se vsemu, kar je potrebno vedeti današnjim sadjarjem. Povsod je iztikal, povsod iskal. Skoro nikdar ni s pota prišel prazen domu. Vselej je kaj s sabo prinesel, zdaj sadnih cepičev, zdaj dobrega semena, cvetlic itd. Povsod je nabiral in množil svoje izkušnje. Ni čuda, da je bil ta mož tako izkušen, kakor je malokateri kmetovalec, in da so ga zaradi tega jako jako čislali in cenili daleč na okrog.

Rajni Rohrman pa ni bil le marljiv sadjar, bil je tudi razumen in izkušen vrtnar, trtgojlec, poljedelec in čebelar. Bil je sploh

vzglieden kmetovalec in skrben gospodar posestvu svojemu. Za kmetijski napredek je bil zelo vnet. Zanimal se je toliko zanj, da je pred leti prišel v Vipavo nalašč zato, da si je ogledal tamošnje deželno vinarsko in sadjarsko šolo in nasade njene. Bil je pa tudi eden prvih, ki so hiteli v Grm, da si je takoj iz početka ogledal novo ustanovljeno kmetijsko šolo. Tako vedoželjen je bil. Za zasluge svoje v sadjarstvu je dvakrat bil odlikovan od c. kr. kmetijske družbe kranjske, kateri je bil do smrti zvest družabnik.

Matija Rohrman, rojen v Dobrovški vasi pri Škocijanu l. 1824., umrl je po kratki pa mučni bolezni dne 21. maja t. l., 64 let star.

Zaradi priljudnega vedenja je bil obče spoštovan in povsod priljubljen, koder so ga poznali. Celih 18 let je bil župan občini Škocijanski, katera se je najlepše razcvitala v njegovih rokah, in za katero si je pridobil tudi obilo zaslug.

S temi vrsticami postavljamo tudi mi majhen spomenik zaslužnemu sadjarju, katerega naj bi Dolenjci posnemali v prosep sadjarstva svojega od roda do roda!

Nosni obročki za bike.

Mnogokrat smo v tem listu pisali o napakah, katere delajo živinorejci, ko vzrejajo goved, in poudarjali smo posebno jako pomanjkljivo oskrbovanje bikov. Bik dela najlepša teleta od tretjega do šestega leta, pa ne pri nas, ampak po deželah, koder znajo z biki ravnati.

Podoba 23.

Podoba 24.

Podoba 25.

Pri nas rabimo za plemo dvoletne in triletné biki, štiri-letne pa dajemo mesarju. Zakaj? Zato ker so naši biki v četrtem letu uže pretežki, preleni in prehudi. Kdo je pa temu kriv? Kmetovalec sam, ker prične prezgodaj rabiti bika, ker mu ne dovoljuje prostega kretanja ali dela v svežem zraku in ker ga presilno rabi za plemo. Nasledek takemu ravnanju je, da se bik neprimerno debeli, poleni in izgubi vso moč v zadnjih nogah ter vsled tega podira krave, kadar jih plemeni, k tlom. Dober bik, če je še tako velik, mora biti čil in ne sme najmanjše krave podreti. Kako pa vzredimo take dobre biki? Take biki vzredimo, ako jim sosebnó dajemo mnogo prilike, da se gibljejo v svežem zraku, če jih primerno krmimo ter jih šele konci drugega leta pričnemo rabiti za plemo. Takega bika ohranimo potem pri dobri moči, ako ga ne zlorabimo s prevečkratnim plojenjem in mu dajemo vsak čas priliko pregibati se pod milim nebom. To pa tako, če priredimo biku ograjen prostor, koder se more preletavati, ali pa ga rabimo za delo, kar je še najboljšé. Sedaj pa poreče ta in on: kedo naj pa napreza hudega bika? Ako z živaljo uže z mlado lepo ravnamo, ni nikdar huda. Vender pa zarad varnosti in da ga sploh laže rabimo, denimo biku v nos obroček in potem lahko delamo z njim, kar hočemo. Ako ima tak obroček, vodi ga lahko vsak otrok, in če ga priprežemo k staremu volu, nauči se kmalu voziti. Bik, ki

je vsak dan eno uro vprežen, ki ga primerno dobro krmimo in ki nima na leto več nego 100 krav ubrejiti, sposoben bode za plemo do osmega leta in delal bode od tretjega leta nadalje toliko lepša teleta, kolikor starejši bode.

Zatorej, živinorejci, poslušajte ta nasvet in devajte bikom take obročke v nos. Ti obročki so različni. Podoba 23. kaže obroček, ki se narazen snema, da ima podobo črke S, potem se z enim koncem (ki je šilast in oster) vtakne skozi nos po znanem načinu, zopet skupaj sklene, na sklepu z vijakom (šravfom) pritrdi, in potem vijak odlomi. Tak obroček stoji 60 kr. do 1 gld. 20 kr.

Podoba 24. kaže druge vrste obroček. Na podobi je obroček odprt. Šilasti konec se vtakne skozi nos, obroček se skupaj stisne, vzmet zaskoči ter obroček skupaj drži. Ta obroček stoji 1 gld. 12 kr. do 1 gld. 50 kr.

Podoba 25. kaže ameriške kleščice, s katerimi se biki vodijo. Te kleščice je lahko biku dajati v nos, in kadar treba tudi iz njega vzeti. Kroglici prideta namreč v nos, vzmet pa klešče tako skupaj drži, da ne morejo iz nosa pasti. Te klešče stoje 50 kr.

Take obročke in klešče prodaja Franc Schön na Dunaji (Wien, II. Praterstrasse 78).

Omenjamo, da morajo na Virtenberskem vsi licencirani biki imeti obročke v nosu, in bik, ki nima takega, obročka niti premije ne dobi na razstavi.

Zavarovanje proti toči.

Lani je po mnogih krajih sekala strašna toča ter naredila veliko škode. Kmetovalca zadeva takšna nesreča tem bolj, ker si nima s čim pomagati. Edino upanje v prihodnjo srečnejšo letino mu še ostaja.

Kod in kedaj bode toča bila, tega ne pove nobena pratika, za to nimamo nobenih znamenj, nobenih pravil; poljski pridelki so vsako uro v nevarnosti, da jih uima ne uniči. Ta bojazen tare kmetovalca, dokler pridelkov ne pospravi pod streho. Previdni kmetovalci po drugih deželah se zatorej pogostoma zavarujejo zoper škodo po toči.

Pri nas ni tako, če ravno so uže veliko pisali in prigovarjali, zlasti c. kr. kmetijske družbe, uradi in korporacije. Naši ljudje se ne morejo odločiti, da bi se obilneje zavarovali proti toči. Sicer si res prihranijo stroške za primeroma le majhno premijo ter rajši pretrpe ves strah od uim. Toda napačnost svojo izpredvidijo šele tedaj, ko jim je toča uže ves pridelek uničila, ter nimajo s čim plačati dače, priklade, plače hlapcem in deklam itd.

Po drugih deželah smatrajo stroške za zavarovalne premije za redno doklado k dačam ter jo radi plačujejo. Zatorej pa jih tudi vse poletje ne tare tist strah od toče, kateri nadleguje vse druge, ki niso zavarovani.

Drugače je pri nas!

Zmerom čujemo pritožbe, kako se kmetovalcem hudo godi. Toda posamezniki ne store vkljub temu ničesar, da bi se vsaj oteli izgube, kateri bi jim bilo mogoče uiti. Navadno se izgovarjajo kmetovalci, da zlasti zaradi prevelikega uboštva ne morejo in nečejo zavarovati svojih pridelkov. Toda ravno ta izgovor ni dovolj opravičen. Premije so primeroma jako nizke, pomoč pa o nesreči znatna, da obvaruje kmetovalca še večega uboštva. Časi so res hudi za kmetovalce.

Zatorej si pa morajo pomagati zlasti tako, kakor je najlaže. Zavarovanje proti toči je kmetstvu živa potreba.

Da prebivalstvo na kmetih to izpozna, za to naj bi

skrbeli zlasti oni, kateri imajo največ vpliva in pravega sočutja do njega, in katerim tudi zaupa. Sčasoma bode prigovarjanje in nasvetovanje vsekakor začelo prodirati in zmagovati.

O semenskem žitu in njega izbiranju ter o semenski menjavi.

Najcenejše in najboljše semensko žito je gotovo tisto, katero si sam pridelal; to pa seveda le potem, ako si je skrbno vsejal, pridno oskrboval (obdeloval), požel, požeto dobro hranil in posebno previdno izbral.

Žito, katero hočemo uporabiti pri prihodnji setvi, vsejati je treba posebe, in naredkoma v rodovitno in neplevelno zemljo, dobro je oskrbovati, kadar je popolnoma dozorelo, požeti je, a potem ga ne z mlatilnico omlatiti, ampak s cepcem ali na kak drug način n. pr. udarjajo s snopi ob tesarski stol.

Kakor nas uči izkušnja, pokvari se zrnje v mlatilnici. Dobi namreč male razpoke, vsled katerih kali slabo ali sploh ne, posebno, če je namočimo, kakor pšenično. Z namakanjem odpravimo sicer snetjavost, a moča pridere tudi skozi razpoke v zrno in mu umori na ta način kal. Žito pa, katero nam ne bode rabilo za seme, zmlatimo seveda najcisteje in najceneje z mlatilnico.

Da dobimo dobro in brezplevelno semensko žito, potrebno je pa najpoprej, da izberemo le najtežje, največje, najpopolnejše, kaljivo in nepokvarjeno zrnje in je potem shranimo v zračno in suho kaščo.

Tako popolno zrnje moramo odbrati s trijerjem ali kar z roko iz žita, katero smo uže večkrat očistili z žitno čistilnico. Za odbiranje je pač dosti časa po zimi in ob deževnih dneh, in to delo opravljajo lahko tudi otroci in postarni ljudje.

Velika in težka zrna se bolj ukoreninijo, in zaradi tega vzrasto iz njih močnejše rastline, katere prejemajo iz zraka in zemlje več hrane in dajejo boljši pridelek, nego rastlin iz lahkega zrnja, ki dobivajo že, kadar kale, manj hrane v malem in lahkem zrnju. Majhno zrno se preslabo ukorenini, in iz njega vzrasto le šibke rastline.

Ako ne moremo dobrega semenskega žita pridelati na svojem posestvu, potem je treba seme menjati.

Nepotrebno je seme menjavati na njivah, na katerih se prideluje težko, zdravo in brezplevelno semensko žito. Neizogibna pa je menjava večkrat, če nam dolga zima, toča, rja ali palež in snet pokvarijo žito, če prevzamemo zanemarjeno posestvo z izsesano, plevelno zemljo, ali če nam sploh ni mogoče pridelovati semenskega žita zaradi podnebnih razmer, posebno pa zaradi močvirnate zemlje.

Največkrat smo prisiljeni menjati seme laneno, ovseno in krompirjevo. Te rastline le prerade izgube po večletni uporabi svojega semena mnogo rodovitnosti, dobrote in rabnosti, tako da se dohodki zmanjšajo.

Pri menjavi moramo jako previdni biti, da dobimo seme zahtevane žitne vrste iz mrzlejšega podnebja, da je bilo skrbno obdelovano in da je popolnoma brezplevelno.

Seme namreč, ki je bilo pridelano na novo pognojeno, rodovitni ilovnati zemlji, v gorkem kraju in pod milim podnebjem daje nam navadno slab pridelek, ako je vsejemo v pustejšo, peščeno zemljo, v mrzlejšem kraju in pod ostrejšim podnebjem.

Veliko je torej na tem ležeče, odkod da dobimo semenskega žita. Posebno oprezni pa moramo biti do reklam semenskih kupcev, ki nam za drag denar ponujajo žitne vrste z razustnimi, a praznimi imeni, ne glede na kraj in podnebje. Le ta žita pridelujejo na vrtu, ne

pa na polji, ter zato donajajo potem komaj polovico obljubljenega sadu.

Najbolje je torej, ako vsadimo za poskušnjo po kakih pet kil takega novega žitnega semena v vrste. Ako vidimo, da žito ugaja zemlji, podnebjem in trgovini, potem seveda je vredno naročiti si takega semena za prihodnjo setev.

Pouk, kako ravnati s trtami, da se obvarujejo strupene rose (perenospora viticola*).

Peronospora viticola, po domače strupene rose, ki se je bila junija meseca lanskega leta pokazala na Goriškem, ustavila je v njenem razvoju izredna suša meseca julija in septembra, in zato ni mogla škodovati trti in posebno ne trgatvi.***) Deževje oktobra meseca pa jo je zopet oživilo, in vsled tega niso po nekaterih krajih popolnoma dozorele trtne jagode.

C. kr. kmetijsko društvo meni, da bo marsikateri trtogojec, zapeljan po izkušnji lanskega leta, dvomil, da se to zlo letos povrne, in zato si šteje v dolžnost, prav živo priporočati vsem, naj nikar ne opusté onih pripomočkov, ki so se izponesli popolnoma izdatno proti poškodovanju po peronospori. Med temi pripomočki navajamo posebno bakreno apneno zmes, katero je pripravljati takole:

Za vsak hektoliter zmesi, kojo imamo napraviti, denemo tri kilograme bakrenega vitrijola v redko tkano cunjico ali vrečico, ki ji je treba potem z vrvco zvezati; nato vzamemo bedenj (čeber) ali drugo leseno posodo, v kateri naj bo 50 litrov vode, na robu pa zabiti, žrebelj na katega obesimo za vrvco omenjeno vrečico, tako da bo samo do srede pod vodo. V 12 urah se raztopi ves vitrijol; zato zadostuje, da opravimo to delo zvečer, da bo vitrijolova raztopnina o pravem času napravljena. Zmehčajmo 1½ kilogram živega apna ali pa 3¼ kilogr. enako 2½ litra ugašenega apna v drugih 50 litrih vode. Tako narejeni belež (apneno tekočino) vlijemo skozi sito, ki naj bo za spoznanje gostejše od luknjic pri žveplalnici, v vitrijolovo raztopnino; to pa mešamo s palico tako dolgo, dokler postane vsa zmes enakobarvena.

Če smo rabili čist vitrijol in dobro apno in če smo tako ravnali, kakor je tu popisano, mora zmes imeti svetlo višnjavo barvo, in kadar se za nekoliko časa poleže, bode tekočina nad njo popolnoma brez barve.

(Konec prihodnjič.)

Razne reči.

— Čiščenje plesnivih sodov. Plesnive sode izplaknimo dobro z vodo, kateri je nekoliko sode dodejane. Potem napolnimo sod z vodo, kateri je nekoliko solne kisline primešane. Tako napolnjeni sod naj stoji kaka dva dni, ter končno ga dobro izperimo s čisto vodo.

— Zelena krma je sicer dobra za konje, in moremo jih z njo celo po leti krmiti. (Najboljša je turška detelja (esparzeta), mešana grašica in lucerna). Vender pa ne smemo od konj moči in uspešnega dela pričakovati. Tudi je mlade konje

*) Ta pouk je posnet iz goriškega „Gosp. Lista“, spisal pa ga je po naročilu c. kr. kmet. društva goriškega poročevalec posebne odseka za studije o peronospori, gosp. Tomaž Frühauf, pristav na c. kr. poskušališči za svilarstvo in vinarstvo v Gorici.

**) Tako je bilo tudi v Vipavski dolini. Bati se je, da se začne strupena rosa širiti tudi po Dolenjskem. Ker se je uže pričela kazati, zato objavljamo ta pouk.

izključno le z zeleno krmo krmiti popolnoma napačno. Ker je v taki krmi veliko vode, morajo je žrebeta veliko množino pojesti, a potem se raztegnejo jim čeva in želodec, ter postanejo trebušni. Vsi tako rejeni konji ne vzdržijo toliko pri delu, kolikor se suho krmo rejeni, potijo se pri vsakem delu in se hitro utrudijo; za tekanje so popolnoma nesposobni. Od mladega tako krmljeni konji imajo tudi vse te lastnosti. Z ovsom krmljena žrebeta se že na videz od drugih razločajo in so pri vsaki priliki več vredna, nego le z zeleno krmo vzrejena.

— **Da se ne bode malta s hlevskih sten krušila**, pri-mešaj ji precej veliko saj iz peči ali pa iz dimnika. Malta se tako ne bode krušila, in stene bodo ostale lične.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 66. Mleko segreto puščamo navadno, da se skisa. Iz skisanega mleka narejamo potem surovo maslo. Kljub vsej previdnosti in natančnosti pa ne moremo narediti nikdar trdega masla, vedno je le mehko in skoraj močniku podobno. Kaj je vzrok? Morda zelena klaja? Ali krava, ki sem jo prignal s hribov. (M. Ž. v Kanalu na Primorskem.)

Odgovor: Na izdelovanje surovega masla vpliva toplota smetane, katero pinjimo, in hitrost, s katero pinjo ali metilni stroj sučemo. Smetana ali mleko, dejano v pinjo, naj ima 15 stopinj (C.) toplote. Le po zimi, ako se pinji v mrzlih prostorih, sme biti smetana, oziroma mleko 1 do 2 stopinji gorkejša, ob vročem poletnjem času pa za 1 do 2 stopinji hladnejša. Drugače in sploh se je držati treba toplote 15 stopinj. Ako se pregorka smetana pinji, n. pr. 20 do 25 stopinj topla, kar se žalibog dostikrat zgodi, tedaj se maslena tolščoba zmehča in zmaže. Pinjenje traja neprimerno dolgo časa, surovega masla pa se malo dobi; maslo je belo, siru podobno, malo trpežno in menj okusno. Po zimi se zopet premrzla smetana pinji; maslena tolščoba postane trda in se drobi, tolščobne kroglice se nerade združujejo, in pinjenje tudi neprimerno dolgo časa traja. Navadno ostane tudi precejšen del smetane nespinjen v mleku.

Omenjeno, za pinjenje potrebno toploto ima pa smetana redko kedaj, kadar pride iz mlečne shrambe. Treba je torej smetano toliko segreti, toda nikakor ne na peči! Ako se na peči smetana še tako pridno meša, nekaj se je gotovo preveč pregreje in vsled tega se pokvari. To provzroča nekoliko zasirjenje mleka, in nasledek je ta, da pride sir v surovo maslo, kar dela surovo maslo ne le neokusno, ampak tudi netrpežno.

Smetano segrejemo primerno, ako stoji nekaj časa v primerno toplem prostoru. Ako jo je treba prav hitro zgrejeti, postavimo jo lahko v gorko vodo ali pa ji prilijemo toplega mleka; ako jo je pa treba shladiti, postavimo jo lahko v mrzlo vodo ali pa ji dodenemo koščkov čistega ledu.

Če je torej za pinjenje pripravljena smetana pretopla ali premrzla, ni se treba bati truda, da jo primerno shladimo ali segrejemo.

V poletnjem času treba je pinjo izplakniti z mrzlo, po zimi s toplo vodo, predno začnemo pinjiti.

Predno denemo mleko ali smetano v pinjo, treba oboje dobro premešati. Paziti moramo na hitrost, s katero pinjimo, primerna hitrost ni le pri vsaki vrsti pinj drugačna, tudi pri isti vrsti je treba najprimernejšo hitrost po izkušnji določiti.

Pregibanje v pinji mora biti toliko hitrejše, kolikor mrzlejša je pinjena tvarina. Najhitreje je treba pinjiti sladko mleko, nekaj počasneje sladko smetano, še počasneje kislo smetano, najpočasneje pa kislo mleko. Prehitro pregibanje v pinji dela narejeno surovo maslo mehko in slabo, zato se moramo tega ogibati. Kolikor bolj se pinjenje bliža h koncu, toliko bolj se mora s hitrostjo ponehavati, in sicer tako, da je končna hi-

trost največ za polovico začetne hitrosti velika. Pri opisovanju raznih pinj in načinov pinjenja bomo izpregovorili tudi o hitrosti, s katero naj se pinji.

Za splošno vodilo naj velja, da se sme pinja največ do $\frac{3}{5}$ napolniti. Ako je v pinji preveč smetane, ni le pinjenje težavno, ampak smetana se tudi peni. Združenje tolščobnih kroglic se s tem ovira, toplota se povišuje, maslena tolščoba postaja mehka; konečno moramo vendar nekaj smetane od-vzeti, ako hočemo maslo narediti.

Če natančno opazujemo čas, ki ga treba za pinjenje, pa hitrost in toploto, ob kateri se najbolje pinji, dobimo za vsak slučaj posebe pravila, katerih se je treba redno natančno držati.

Če smo pri pravi toploti v začetku prehitro pinjili, zgodi se dostikrat, da vse pokvarimo: smetana se speni. Ako povišamo toploto in počasi pinjimo, lahko naredimo v taih slučajih surovo maslo, ki je vendar potem le bolj slabo. Bolje je ako toplote ne povišamo ter počasneje neprenehoma pinjimo in sem ter tja s posnetim mlekom izplaknemo notranje stene pinje, ob katerih se drže pene od smetane.

Vprašanje 67. Leta 1884. sem kupil na Slapu aprikozo, katera je do letos prav lepo rasla. 30. t. m. mi jo je pa veter vlomil in sicer tam, kjer je bila cepljena. Ker nima nič rezervnega popa, izgubil sem drevo in tudi vrsto, zaradi katere sem kupil drevo. Kaj hočem storiti? Ali moram drugo drevo kupiti? (J. S. nadučitelj v Št. J.)

Odgovor: Vaše vprašanje je zelo čudno. Menimo, da bi si sami tudi lahko odgovorili. Ako ni bilo mogoče odlomljenega drevesa brž nazaj naravnati, porezati in zamazati, tedaj Vam ne preostaja drugega, nego da ostalo podlogo ali precepate ali pa drugo drevo kupite. Ali naj kupite drugo drevo, to je Vaša reč. Rezervnega popa, ki so ga pustili pred štirimi leti ob cepljenju s sedlanjem, pa saj ne boste hoteli imeti še danes t. j. čez štiri leta?!

Vprašanje 68. Kako varstvo daje postava tistim, ki jim zajci mlada drevesca ogledajo in tako poškodujejo? (J. G. župan v V.)

Odgovor: Na to, po letošnji hudi zimi za vse naše sadjarje bolj ali manj pomenljivo vprašanje naslednji odgovor: § 11. lovske postave z dne 7. m. 1849. se glasi tako: „Posamezni posestniki zemljišč imajo pravico do odškodovanja za škodo, prizadeto jim po divjačini in lovu; te pravice je iskati po obstoječih predpisih proti onim živim ali materialnim osebam, ki imajo po tem patentu pravico do lova“.

Nadalje določuje v tej zadevi merodajni razpis ministerstva notranjih zadev z dne 15. decembra leta 1852., št. 5681:

- a) v § 10., da uživalec lova ne sme preveč divjačine puščati poljedelstvu v škodo, sicer se ima brez priznanja prisiliti, da jo primerno zmanjša;
- b) § 11. daje lastniku zemljišča pravico, da si sme svoje zemljišče ograditi ali z zakopi zavarovati;
- c) § 12. daje lastniku zemljišča pravico, s tega divjačino, kakor koli, s strašili, z ognjem, z ljudmi in psi odganjati, ne da bi lastnik lova smel zahtevati povračila, ako se divjačina kaj poškoduje;
- d) § 17. pa se glasi: „Posestnik zemljišča ima pravico do zamudnega povračila škode, prizadete po divjačini, bodisi da se je pripetila pri poljskih sadežih, vinogradih ali sadnem drevju itd.“

Konečno določujejo ministerski razpisi z dne 14. julija 1859., št. 128, in z dne 12. julija 1860., št. 182, da razrazsojajo o opovračilu škode, prizadete po divjačini, izključno politična oblastva.

Le ta posnetek iz postav, v tem slučaju veljavnih (ki se obširno nahajajo na pr. v 8. zvezku Manzove zbirke postav z leta 1861. na strani 215. do 231.) kažejo:

1.) da ima lastnik (tudi najemnik) zemljišča postavno pravico zahtevati popolno povračilo škode, prizadete po divjačini;

2.) da je to škodo povrniti dolžan tist, ki lov uživa, bodisi najemnik ali lastnik;

3.) da se ima tožba za povračilo škode vložiti pri dotičnem c. kr. okrajnem glavarstvu, kateremu pripada lovski okoliš.

Gotovo je pravično, da onega, ki uživa lovsko veselje, zadevajo tudi lovska bremena. Gosposkam pa, ki po eni strani hvalevredno podpirajo sadjarstvo, gotovo je tudi naloga, varovati one, ki si prizadevajo z žrtvami sadjarstvo dežele naše spraviti v boljši stan.

Gospodarske novice.

* Umrli udje c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Zopet nam je neprijetna dolžnost naznanjati smrt štirih odličnih udov naše družbe. Dne 31. maja umrl je v Kamniku gospod Ivan Kečel, posestnik i. t. d., ki je bil družabnik od l. 1864. V Črnem vrhu umrl je 6. t. m. gospod Anton Plešnar, jako napreden kmetovalec in tudi dolgoleten ud družbe naše. 6. t. m. umrl je Franc Kuralt, graščak na Turnu pri Semiči. Dne 9. t. m. umrl je v Novem mestu gospod Dominik Rizzoli, lekarnar, ki je bil tudi dolgoleten ud naše družbe.

* **Posnemanja vredno.** Gospod Anton Plešnar, posestnik v Črnem vrhu, ki je umrl 6. t. m., zapustil je šoli njivo, vredno 800 gld., da se naredi šolski vrt.

* **Drago vino.** Oskrbništvo graščine grofa Lanthierija na Slapu prodalo je nekaj lanskega carskega vina nekemu Francozu po 120 gld. hektoliter. To vino je zmes rulanca in rizlinga ter je iz vinogradov prejšnje deželne vinarske šole na Slapu.

* **Podružnica metliška** je na obnem zboru dne 4. t. m. ukrenila, da proslavi vladarsko štiridesetletnico Njegovega veličanstva presvetlega cesarja s tem, da nakupi potrebnih ameriških trt ter jih razdeli vsem šestnajstim belokranjskim občinam z namenom, da si ustanove svoje trtnice.

* **Podružnica zatiška** je 7. t. m. imela občni zbor, na katerem so volili nov odbor. Za predsednika je bil izvoljen gospod Štefan Jaklič, župnik v Šent Vidu pri Zatičini, za odbornike pa g. g. Luka Svetec, notar v Litiji; Jakob Lukan, zdravnik v Šent Vidu; Franjo Košak, posestnik v Stranski vasi; Franjo Pajk, posestnik v Šent Vidu in Franc Kregar, kaplan v Šent Vidu za tajnika.

* **Nekdanjim slušateljem kmetijske šole v Grossau-u.** Tajnik c. kr. kmetijske družbe na Dunaji nas prosi objaviti, da bo 8. in 9. septembra t. l. na Dunaji shod bivših učencev in učiteljev nekdanje kmetijske šole v Grossau-u, ter naj se dotični gospodje, ki se mislijo udeležiti tega shoda, zgledajo že sedaj pri Adolfu Hoheggerju, tajniku c. kr. kmetijske družbe na Dunaji.

* **Iz Šent Vida nad Vipavo** smo zvedeli, da dela tam na trti neka gosenica strašno škodo. Kolikor moremo iz popisa te škodljivke posneti, je ta gosenica od grozdnega sukača ali kiseljaka (*Sauerwurm*, latinski *conchyliis ambignella*). O reči hočemo natančneje pozvedeti ter v prihodnji številki škodljivca popisati in svetovati, kako ga preganjati. Ob enem smo od ravno tam tudi zvedeli, da so zasledili trtno uš v Šentvidskih vinogradih. Zanesli so jo (vsaj tako pravijo) vipavski delavci, ki so delali na spodnjem Štajarskem okoli Bizelja. Bog daj, da se vest ne uresniči.

* **Za okraj kamniški in logaški** je c. kr. poljedelsko ministerstvo dovolilo okrajna živinska zdravnikarstva ter s tem odlokom ustrečno prošnji deželnega zbora. Služba za Kamnik bo razpisana že za l. 1889., za Logatec pa za 1890. l.

* **Glavni odbor c. k. kmetijske družbe goriške** je dne 23. aprila t. l. imel sejo. „Gospodarski list“ poroča o tej seji tole: Podpredsednik poroča o dosedanjih obravnavah za stran tega, kako naj bi se društvo naše udeležilo vinskega trga in razstave v Trstu. — Vis. c. kr. kmet. ministerstvo je dovolilo, da

se za dotične stroške porabi 300 gld. iz ostankov državnih podpor leta 1887. — Odbor sklene, da ima društvo poslati na razstavo zbirko šesterih vin zadnje trgatve, narejenih samo iz navadnega domačega grozolja in sicer vin, kakeršna se pridelujejo v zgornji in spodnji Furlaniji, v Trziškem teritoriji v Brdih, na Krasu in v Vipavski dolini. Ta za javno poskušnjo odmenjena vina ne bodo spadala v konkurz za premije; razstavijo se v društvenem imenu, in ne objavijo se imena producentov, od katerih jih društvo kupi. Vina, katera se imajo poslati na razstavo, bodo poprej pokušali in presodili za to odbrani zvedenci. — Društvena lista naj izpodbujata vinarje po deželi, da se še posebe sami udeležijo razstave, opominajoč, da jih bo v tem društvu radovaljno podpiralo, in tudi njegov zastopnik na razstavi. — Po odborem naročilo je predsedništvo imenovalo poseben odbor, kateri bo uredil vinsko zbirko za Tržaško razstavo. V tem odboru so gg. ravnatelj Ivan Bolle, vitez Giordano, Filip Kramer, vitez dr. Albert Levi in vitez dr. Maurovich. Ta odbor se je ustanovil pod predsedništvom g. Bolle-ta. V prihodnji seji hoče naznaniti razsodnike (ude jurije), ki se imajo predlagati komisiji za Tržaško razstavo.

— Zastran nameravane zgradbe peči za parjenje svilnih mešičkov sklene odbor, da se ima dotično podjetje javno razpisati.

— Kdor bi prevzel to delo in bi potem tudi ob svojem oskrboval parjenje, dobil bi za to iz društvene blagajnice 400 gld. Naročeno je predsedništvu, naj za to skrbi, da se ta sklep tako hitro izvrši, da se bo mogla peč že letos uporabljati.

— Namestništvo je naznanilo, da bi radovaljno podpiralo ustanovitve sadjarskih društev po deželi, in je vprašalo, kaj misli o tem kmetijsko društvo. — Glavni odbor izpoznava, da bi bila jako koristna ustanovitve takih društev in nasvetuje v to naslednje kraje: Gradiško, Tržič, Kormin, Dornberg, Števerjan in Kanal. Ob enem opozarja vlado na velike zavire, ki jih prizadevajo sadjarstvu vsakovrstne zlorabe in druge neprilichnosti na glavnih sadnih trgih. — Po predlogu živinorejskega odseka sklene odbor podati prošnjo vis. c. kr. kmet. ministerstvu, da bi se smel porabiti znesek 100 gld., podeljen kot podpora za izboljšanje travnikov, v pomnožitev one državne podpore, katere pričakuje letos društvo za nakup plemenskih bikov Unterwaldenskega plemena. Ti plemenjaki so že odločeni za Kras, kojemu se najbolj prilagajajo.

— Pooblaščuje se predsedništvu, da razdeli, kakor v poprejšnjih letih, nagrade voditeljem svilarskih opazovalnic in tistim učencem, kateri so opravljali mikroskopične preiskave svilnega semena. — Po predlogu odseka za splošno živinorejstvo sklene glavni odbor: 1. Kmetijsko društvo podpira prošnjo, ki jo je podalo dunajsko kmet. društvo državnemu zboru, da bi se namreč v kupčiji s špiriti obligatno uvedla mera na težo namesto mere na obseg, kakeršna zdaj rabi. — 2. Naj bi vse kmetijska društva po inicijativi našega društva podala prošnjo državnemu zboru za preuredbo postavnega načrta, ki ga je predložila vis. vlada ob obrtu, pečajočem se z distilovanjem. Ta postavni načrt stavi male distilovalnice, katere dobivajo iz tropin poleg alkohola tudi vinski kamen (kremor), v novo, višje obdačeno vrsto. Ako obvelja ta določba, morajo nehati vse take male distilovalnice. Zato je silno potrebno, da se preuredi postavni načrt. — Glavni odbor podpira prošnjo silezijskega kmet. društva podano v ta namen, da bi c. kr. vojaška uprava kupovala provijant neposredno in samo od producentov. — Vsled oznanila visokega c. kr. kmetijskega ministerstva, da namerava španjska vlada sklicati mednarodno konferencijo za varstvo vinotrštva in proti ponarejanju vin, naroči se predsedništvu, naj odgovori, da društvo odobruje to namero, da pa ne more dati nobenih pojasnil o umetnih vinih, ker ni, kolikor mu je znano, v naši deželi nikogar, ki bi se bavil s takim obrtom; ravno zato pa da uživajo naša vina še splošno zaupanje tudi v inozemstvu in posebno v Italiji, ker so priznana za pristna in nepokvarjena.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 10. junija 1888.

Seji je predsedoval namesto bolnega družbenega predsednika gospod podpredsednik J. Fr. Seunig, navzoči so pa bili odborniki: gg. Goll, baron Lazzarini, Lenarčič, Kastelic, Murnik, Povše, Robič, Witschl in tajnik Gustav Pirc.

Na dnevnem redu je bil razgovor o izvrševanju programa na bodočem občnem zboru 14. junija t. l. ter določitev odbornikov, kateri bodo utemeljevali predloge odbora in podružnic na občnem zboru.

Ker se je ta točka dnevnega reda zelo obširno razpravljala, zlasti, ker je odbor še enkrat nova družbena pravila pretresal, odloži se daljše posvetovanje o drugih rečeh ter dene na dnevni red prihodnje odborove seje.

Za nove ude se vzprejmejo gg.:

Sedež Anton, posestnik v Novi vasi; Bratkovič Kazimir, c. kr. notar v Trebnjem; Schleipach Miha, posestnik v Veliki loki; Kavčič Jakob, trgovec v Žireh; Kavčič Ivan, posestnik v Žireh; Leskovic Anton, c. kr. poštar v Idriji; Petrič Mihael, urar v Ravnah pri Novi vasi; Verbič Fran, posestnik in trgovec v Borovnici; Levstek Andrej, žagar v Zadovljah; Zbašnik Janez, posestnik v Dolenji vasi; baron Wurzbach Alfons, graščak in posestnik v Ljubljani; Dr. Kenda Josip, okr. zdravnik v Vipavi; Uršič Valentin, posestnik in gostilničar na Slapu; Mežan Miha, učitelj na Slapu; Šliber Franc, posestnik in trgovec v Selcih; Dr. Papež Franc, odvetnik v Ljubljani; Čebular Franjo, posestnik in usnar v Šent Vidu; Korban Josip, nadučitelj v Šent Vidu; Kremžar Janez, učitelj v Šent Vidu; Črna-logar Konrad, učitelj v Šent Vidu; Klemenčič Josip, posestnik in mesar v Šent Vidu; Kunstek Anton, posestnik in trgovec v Šent Vidu; Groznik Franjo, beneficijar v Šent Vidu; Jeretina Martin, tajnik pri c. kr. okraj. glavarstvu v Litiji; Stepec Franjo, posestnik v Vel. Karlu pri Šent Vidu; Slivnik Vincencij, posestnik in trgovec v Šent Vidu; Liberšar Anton, posestnik in krčmar v Šent Vidu.

INERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalec“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Malin daje se v najem.

Rudežev malin v Dragomelu pri Sv. Jakobu na Savi se daje precej v najem. Malin ima šest kamenjev, zraven so hlevi in drugo gospodarsko poslopje. Podrobnosti je poizvediti (48-1)

v Ljubljani na Starem trgu hiš. št. 21.

Zavarovanje proti toči

po najnižjih stalnih premijah,

pri čemer se že naprej napusti polovica, oziroma tretjina premije, ter se pobere le v slučajih, ko bi bilo treba plačevati škodo vsprejema

zavarovalna-delniška družba

„Franko-Hongroise“.

Glavno agentstvo za Kranjsko

v Ljubljani na Marijinim trgu št. 2

Garancijski zaklad nad 9 milijonov gold.

Dogodivše se škode se kulantno poizvedo in točno plačajo. S plačilom premije čaka se na željo, dokler konča žetev. Prosilci za agenture obrnejo naj se do glavne agenture v Ljubljani. Instrukcije in druge tiskovine, tako, da lahko vsak sam narediti zavarovalno ponudbo, razpošilja na željo zastoj in franko. (50-1)

Pazi naj se, kje se zavaruje.

(2-8)

„Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

Dr. J. Bleiweis: **Nauk o umni živinoreji.** Cena 80 kr.
 „ „ „ **Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati.** Cena 50 kr.
 „ „ „ **Nauk klavno živino in meso ogledovati.** Cena 20 kr.
 Gustav Pirc: **Mlekarstvo.** Cena 10 kr.
 L. Porenta: **Novi kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.** Cena 10 kr.
 Adolf Trientl: **Stelja in gnoj.** Cena 10 kr.
 W. Schleicher: **Zivali kmetijstvu in gozdarstvu koristne.** Cena 10 kr.
 M. Rant: **Opis najnavadnejih, sadjereji škodljivih mrčesov.** Cena 10 kr.
 Dr. Simon Strup: **Zininozdravništvo.** Cena 1 gld. 80 kr.

Narocene knjige pošilja kmetijska družba po poštnem povzetju, kedor pa de ar naprej pošlje doda naj tudi znesek za pošto.

Mlatilna naprava na par

iz Shuttleworth-eve tovarne je na prodaj. Stroj ima 5 konjskih sil, je prav dobro ohranjen in je brez poprave precej raben. Ravno tako so na prodaj

3 parni stroji

s 6, 12 in 18 konjskimi silami z kotlom vred. Prodado se prav ceno. (47-1)

Otto Rath, Wien, X., Leebgasse 3.

Živinski prah,

kateraga izdeljuje

Piccolijeva lekarna „pri Angelu“ na Dunajski cesti v Ljubljani.

Izvrsten najboljši pripomoček proti vsim boleznim pri konjih, kravah in volih. Kdor jih hoče ohraniti zdrave in jih obvarovati vsake nalezljive bolezni, naj dá konju, kravi, ki molze, itd. vsaki dan 2 žlici tega prahu. Ako je pa žival uže bolna, naj ji dá vsaki dan 2—3krat po eno polno pest. Ako je to še premalo in je treba večjega učinka, kakor na

pr. pri vnetici črev, koliki, itd. naj dá živali večjo ali podvojno mero na vsako 1—2 uro. Živalim, zbolelim zaradi nečiste krvi, naj se dá 3krat na dan po 2 žlici.

Za drobnico, kakor teleta, prešiče, ovce itd. zadostuje, da ostane zdrava, 2krat na dan po pol žlice; kot zdravilo zoper gori omenjene bolezni naj se pa daje tretji del tega, kakor večji živalini. Najbolje je, ako se pomeša živinski prah z otrobi, ali se daje na kruhu; če to ni mogoče, se mora z vodo pomešati in na kak način živali vlivati.

En paket velja 25 kr.

(19—9)

Zahvala.

Podpisani smo bili v pretečenem letu proti toči zavarovani pri francosko-avstrijskem društvu

„AZIENDA.“

Meseca avgusta zadela nas je nesreča po toči, ter je v naših vinogradih pobrala skoro polovico letnega pridelka. To društvo poslalo je cenilno komisijo, katera je pravično cenila škodo, ter nam tudi po svojem zastopniku v Ljubljani, oziroma v Trebnjem, vso škodo popolnem in redno izplačala; zato se tu javno zahvalimo ter si štejemo v prijetno dolžnost, to društvo priporočati pri zavarovanji proti toči vsakemu, kdor misli svoje pridelke na polji in v vinogradih zavarovati.

(51—1)

TREBNJE, dné 22. aprila 1888.

Matija Sitar.

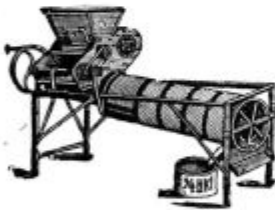
Franc Eržek.

Oba podpisal Alojzij Jerše

Terezija Sorre.

Janez Torkar.

Ignacij Klemenčič.

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na starem trgu št. 1. nasproti železnemu mostu (v lastni hiši.)

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. mlatilni stroji na vlačilo (Göpel) in na roko slamorezni, šivalni, potem stroji, s katerimi se žito čisti in odbira, dalje malni, ki snajijo, žito trejo (šrotajo) in sadje mečkajo, potem otgrgači za koruzo robkati in grozdje obirati, za vino in sadje, smrki (pumpe), dalje tudi smrki za gnojnice; stroji s katerimi se repa in korenje drobi, preproste in dvojne pluge, blagajnice, varne pred tatom in ognjem, stroje za žehtanje in ožemanje po Strakoseh in Bonerjevemu načinu i. t. d.

Kmetovalci, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekeristne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, na pr. o Vseh svetih, o Božiči i. t. d.

(46—2)

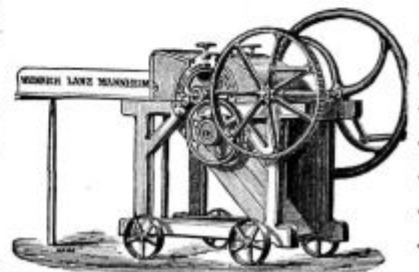
Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikaterega gospodarja spravili v zadrego. —

Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče vsaj ne od ljudi ali od tvrdk, katere nihče ne pozna. Z neprevидnem postopanjem je bil uže osleparjen marsikater dober in pošten kmetovalec.

Moja popetnik Ivan Grebenc ima moje legalizovano, splošno pooblastilo, naj se morejo kmetovalci popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugači pa prosim se izmimo in s zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Franz Detter.

Služba vrtnarja

je za oddati pri deželni vinarski sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Rudolfovem na Dolenskem.

Zahteva se od vrtnarja, da je popolnoma vešč v sadjarstvu, zelenjadoreji, cvetličarstvu in kolikor toliko v čebelarstvu, ter da zna slovensko pisati.

Plača 360 gld. na leto, prosto stanovanje, prosta poletna zelenjava.

Stavljenim zahtevam resnično ustrežajoči, delavni, pošteni prosilci, obrnejo naj se do konca tekočega meseca na vodstvo navedene šole. (49-1)

Prednost imajo oženjeni prosilci brez otrok.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani
na velikem mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejel pismenih zahval o naših izbornu skušenih domačih zdravilih. Lekarne Trnkóczyjevih firm so: Na Dunaji dve in ena kemična tovarna v Građci (na Stajarskem) ena pa v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi:

Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin in revmatizem, trganje po udih, bolečine v križu ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem. 1 steklenica 50 kr., tucat 4 gld. 50 kr. (21-5)

Če ni na steklenici zraven stoječega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Kričistilne kroglice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpjenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljicah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Vsa ta naštetá zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczyja v Ljubljani
zraven rotovža in se vsak dan s pošto razpošilja.

Schützmarke.

MARIA-ZELLER TROPFEN

NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKÓCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20.

Marijacejske kaplice za želodec,

kerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravlje, imajo izvrsten vseh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrlu in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

Svarilo!

Opozarjamo, da se tiste istinite Marijacejske kaplice dobivajo samo v lekarni Trnkóczyja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Planinski zeliščni sirup kranjski

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vrtogól, jetiko, prsne in pljučne bolezni; 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 fl. Samo ta sirup za 56 kr. je pravi.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri boleznih krav, konj in prašičev. Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, pljučnih in vratnih olezij ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretégó žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpjenji v boku, v križi itd., otekanji nog, mehurjih na nogah, izvinjenji, tiščanji od sedla in oprave, pri sušici itd. s kratka pri vseh unanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 stekl. z rabilnim navodom vred samo 4 gld.

„AZIENDA“

avstro-francoska družba za zavarovanje
življenja in rent.

avstro-francoska družba za zavarovanje proti
elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na DUNAJI, I., Wipplingerstrasse šte. 43.

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah;

Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim obmislnicem;

Zavarovanje za doživetje preskrbovanje v starosti in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ugovarjati.

a) proti škodam, ktere napravijo požar ali strela, parne ali plinove eksplozije, ali se narede z gašenjem, podiranjem in izprazenjem pri stanovanjih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, mobiljah in vsakovrstnih opravah zaloga blaga, živini, gospodarskem orodju in zaloga;

b) proti škodam, ktere napravi ogenj ali strela ob žetvi in košnji na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki je napravi toča na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim prevažanja blaga po vodi in po suhem;

Zavarovanje proti telesnim nezgodam se še ni pričelo, a se bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kakor se prične.

Zastopstva družbe.

V Budimpešti, Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v Gradci, Albrechtsgasse 3; v Inomestu, Bahnstrasse, Hôtel „Goldenes Schiff“; v Lvovu, Marijin trg 9, nova; v Pragi, Vaelava trg 54; v Trstu, Via St. Nicolo 4, na Dunaji, I., Hohenstauffengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro ogerske monarhije nabajajo se glavne in krajne agenture, ki rade dajo pojasnila in dajo ponudbene pôle ter prospekte zastoj in vsprejemajo zavarovanja.

Glavni zastop v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 3, pri
JOSIPU PROSENC-u

(5—6)

Radgonska kislavoda

(Radkersburger Sauerbrunn)

Štefanije studenec.

➡ Najčistejši alkalični kislec ➡

Lastnina J. DELLER-JA v Radgoni.

Glavna zaloga in prodajalnica za Kranjsko izročena je edino le agenturni in komisijski trgovini

J. LININGER-JA

Rimska cesta št. 9 v Ljubljani

(44—4)

kjer se sprejemajo vsa naročila.

Enotna cena je, ako se kupi 100 bokalskih steklenic v zabojih po 25 steklenic 16 glđ. in 100 steklenic po pol bokala v zabojih po 50 steklenic 11 glđ. franko zaboj v Ljubljani. Manjše število steklenic se ne more naročiti, pač pa se dopošlje, ako kdo želi, kislec za poskušnjo.

Štefanije studenec je oglene kisline in ogleno-kislega natrona najbolj bogata mineralna voda, je čisto alkaličen studenec in je vsled svojih izvanredno dijetelnih in zdravijskih lastnosti najizvrstnejši kislec. Z vinom pomešan je Štefanije studenec jako prijetna, hladilna in poživljajoča pijača in se posebno zaradi tega priporoča, ker tudi najkislejše vino spremeni v prijetno, ljubko in sladko-okusno pijačo. To se izvrši po posebni ugodni sestavi vode Štefanije studenca, po kateri se vinska kislina nevtralizira, to je uniči. S sladkorjem, limonami (citronami) ali raznim sadnim sokom zmešana je voda Štefanije studenca prav šampanjcu podobna. Vsled velike množine proste oglene kisline in dvojno oglenih kislih soli, posebno pa dvojno ogleno-kislega natrona je Štefanije studenec najboljša namizna pijača, katera se z vso pravico uvrščuje mej najboljše kislice cele Evrope.

Štefanijiski studenec ima kot zdravilo najboljši vpeh pri katarih želodca in črev, pri pomanjkanju teka, pri teškočah prebavljenega, pri zaprtji vode vsled prehlajenja, pri zlati žili, pri jetrih, vraničnih in žolčnih boleznih, pri bledici, popustni mrzlici in pri drugih živčnih afekcijah.

➡ Dobi se ŠTEFANIJSKI STUDENEC v znanih specerijskih prodajalnicah v Ljubljani in na deželi. ➡

Gospodu

G. PICCOLI-JU, lekarju „pri Angelu“ v Ljubljani.

Moj sin je trpel skozi dve leti vsled gastralgiije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal sem vsa sredstva, ki nam jih naša veda zadaje in tudi nisem pozabil najrazličnejših rudninskih vod. Toda zboljšek bil je le za malo trenutkov. Slednjič si domislim, poslužiti se Vaše zelo pohvaljene **esence za želodec**, in vspeh je bil tako nagel in sijajen, da je moj sin porabil samo 6 stekl. popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu morem Vaso **esenco** le najgorkeje priporočati vsem trpečim vsled **slabe prebave**, **zlate žile** itd., ter Vas tudi pooblastim, da to spričevalo moje hvaležnosti kot v resnici zaslužno pohvalo tudi razglasite.

V Trstu 1887.

Dr Leon Levi

Izdovolatelj pošilja

esenco za želodec

v zabojskih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., poštno stroške trpe p. t. naročniki.

Posamezne steklenice dobijo se pa razven pri izdelovalcu lekarju PICCOLI-JU „pri Angelu“ v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri lekarju Rizzio-Ju v Rudolfovem in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Stajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenice. (39—5a)

Javna zahvala.

Podpisani štejejo si v prijetno dolžnost „AZIENDI“, avstro-francoski zavarovalnici proti požaru in nesrečnim slučajem na DUNAJI, zastopani po glavnem zastopu v Ljubljani pri gospodu JOSIPU PROSENC-I, izreči tem potom iskreno zahvalo za jako hitro cenitev škode, katera nas je vsled požara dne 28. aprila 1888 zadela, in pa za tako hitro in popolno izplačanje zavarovanih zneskov.

V tem slučaju videli smo, da je brza pomoč dvojna pomoč in zato ponavljamo našo izkreno zahvalo „AZIENDI“ še jedenkrat ter priporočamo to zavarovalnico vsakteremu najtoplejše.

RATEČE, dné 5. maja 1888.

Venet Janez. Kerstein Šimen. Markove Josip. Kerstein Janez. Kerstein Neža. Erleh Josip. Kopavnik Janez. Mežik Janez. Petrič Štefan. Uranc Jakob. Kunstlj Janež. Markove Šimen. Petrič Jurij. Petrič Jakob.

Zupanstvo v Ratečah, dné 6. maja 1888.

(52—1)

Josip Pintbach m. p.,

župan.

Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
— v Gradcu. —

(Ta drevesnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlabnitve; **divjakov** in **podlag za pritlikovce**; **jagodnega sadja**; **lepotilnega drevja** in **grmovja**, **drevja** (10—11) **za drevorede** itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih **oeplčev** vsih vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☛

Konc. prodaja

dinamita,

Ima. angleških varnostnih užigalnih vrvic (štrikov) in razstrelilnih kopic (43—4)

za Ljubljano in okolico

samo v prodajalnici železnine

Albin C. Achtschin,

v Ljubljani, Gledališke ulice hiš. šte. 8.

Za čas stavbe

priporoča

Andrej Druškovič

trgovina z železnino

Mestni trg št. 10

(42—5)

v velikem izboru in po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, štorje za štokodiranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši Kamniški Portland in Roman cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ognjišča in njih posamezne dele.

Pri stavbah, kjer ni vode blizu, neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malo urah in z majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti: ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za skopane vodnjake: železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železne okove.

☛ Za poljedelstvo: ☛

Vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno narejeni plugi in plužne, železne in lesene brane in zobovje zanje, motike, lopate, rovnic, krampe i. t. d. Tudi se dobiva zmirom sveži Dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.